

ผู้เขียนเดินทางไปจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานีในสัปดาห์ที่ผ่านมา ได้มีโอกาสไปเยี่ยมวัดสระสี่มุม อำเภอ สิขล และวัดธารน้ำไหล (สวนโมกขผลาราม) ซึ่งความรู้สึกในการเข้าไปในวัดทั้งสองนี้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยที่ทั้งสองวัดนี้มีขนาดใหญ่เหมือนกัน ที่จุดตรงของวัดสระสี่มุมนั้นดูเหมือนจะใหญ่กว่ามาก ตัวเจดีย์ หรืออาคารสถานที่ของวัดสระสี่มุมนั้น มีความสวยงามอลังการอย่างมาก และผู้คนจำนวนมากก็มายังวัดนี้ แม้ยังเป็นช่วงที่ COVID ยังมีอิทธิพล แม้ว่าวันที่เราเดินทางไปนั้นเป็นวันอังคารที่ไม่ได้เป็นวันหยุด มีการตรวจวัดไข้ แต่ระยะห่างก็เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เพราะคนอยู่เยอะมาก และสิ่งที่เห็นแตกต่างอย่างมาก คือ ทางเข้าวัดนี้ และที่วัดนี้จะเต็มไปด้วยไก่ที่เป็นปูนปั้น และประดับ รวมทั้งตุ๊กตาทหาร เพื่อมานมัสการไอ้ไข่

สวนโมกขผลาราม ยังมีความเป็นธรรมชาติเฉกเช่นเดิม มีผู้คนไม่มากนัก ต้นไม้ร่มรื่น มีเสียงจักจั่นให้ได้ยินตลอดทาง พระที่นั่นก็ท้าวตรีด้วยความสงบ การปิดกวาดพื้นลานวัด มีป้ายคำกลอนของท่านพุทธทาสให้เห็น เป็นทั้งข้อเตือนใจ และปริศนาธรรม ให้อ่านตลอดทาง รวมถึงการดูแลวัดให้ดำรงอยู่อย่างสะอาด สงบ และสว่างที่กลางใจอันเกิดจากความสงบ ทำให้เกิดคำถามชาวไทยพุทธ ที่ศึกษาพระธรรมของพระพุทธองค์ ว่าอะไรเป็นมงคลในชีวิต และเมื่อสืบค้นไปในสมัยพุทธกาล ก็พบว่าคำถามเช่นนี้เหมือนกัน

โดยพบว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในขุททกนิกาย ขุททกปาฐะข้อ 4-5 และอรรถกถา โดยท่านได้ทรงแสดงธรรมตรัสตอบปัญหาเทวดาที่ถามว่า คุณธรรมอันใดที่ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ หรือ มีมงคลชีวิต ซึ่งมี 38 ประการดังนี้

1. ไม่คบคนพาล ถือเป็นข้อแรก เพราะคบคนเหล่านี้จะนำเราไปสู่ทางเสื่อม
2. คบบัณฑิต เป็นผู้รู้ รู้รอบ รู้ทั่ว รู้ผิดชอบชั่วดี แนะนำเราไปในทางที่ดี
3. บูชานุคคลที่ควรบูชา บูชาพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ที่สั่งสอนในทางที่ดี
4. อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม การอยู่ในที่ที่ดี ย่อมทำให้หมดความวิตกกังวลได้ระดับหนึ่ง
5. มีบุญวาสนามาก่อน การสร้างบุญวาสนาต่อไปด้วย จึงจะเป็นแนวทางที่ดี และเป็นมงคลต่อไป
6. ตั้งตนชอบ ดำรงตนอย่างเหมาะสมทั้งทางโลก และทางธรรม
7. พหูสูต เป็นผู้ฟังมาก พูดไม่ต้องมากนัก ชีวิตจะเป็นสุข
8. มีศิลปะ เข้าใจศิลปะในชีวิต และการดำรงตน เพื่อทำให้ตนเองเป็นสุข และสังคมน่าอยู่
9. มีวินัย มีวินัยกับตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองได้ง่าย
10. มีวาจาสุภาพสันติ เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือกับคนรอบข้าง และทำให้เราไม่เป็นความจำเสื่อม
11. บำรุงบิดามารดา ดูแลผู้มีพระคุณ เป็นเรื่องสำคัญในชีวิต
12. เลี้ยงดูบุตร เป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เมื่อมีเขาก็ต้องดูแล ให้อารมณ์ดี ปัญญา และวิญญานไปทางดี
13. สงเคราะห์ภรรยา-สามี เป็นหน้าที่ในการดูแลคู่ครอง ไม่นอกกายและใจ
14. ทำงานไม่คั่งค้าง เป็นหน้าที่ในการทำงาน และทำให้จิตใจเราไม่หลุดจากการมีงานคั่งค้าง

15. บำเพ็ญทาน เป็นการสงเคราะห์สังคมที่เราอยู่ให้เหมาะสมกับฐานะของเรา สังคมจะได้น่าอยู่
16. ประพฤติธรรม เป็นการเข้าใจธรรมชาติ และตัวเราเอง
17. สงเคราะห์ญาติ เป็นหน้าที่ของญาติที่พึงช่วยเหลือกัน เจกเช่นสงเคราะห์สังคม ทำให้ใจเราเป็นสุข
18. ทำงานไม่มีโทษ เลือกรงานที่ดี ทำให้ไม่ทุกข์ร้อน ไม่เป็นกังวลว่าจะเป็นอันตรายต่อเราและคนอื่น
19. ละเว้นจากบาป เลือกรไม่รบกวนตนเอง และคนอื่น เป็นการละเว้นบาป อันเป็นเหตุแห่งความไม่สบายกาย ใจ
20. สำรวมจากการดื่มน้ำเมา การดื่มน้ำเมาเป็นทางสู่ความเสื่อม ทั้งทางกาย สังคม
21. ไม่ประมาทในธรรม ความไม่ประมาท เป็นปัจฉิมโอวาทของพระพุทธองค์
22. มีความเคารพ การเคารพผู้อื่น ทำให้เราเป็นคนที่น่ารัก และลดอัตตาตัวเราเองอีกด้วย
23. มีความถ่อมตน เป็นหนทางสู่การพัฒนาตนเองทั้งทางโลก และทางธรรม
24. มีความสันโดษ ทำให้เราไม่ต้องวุ่นวายกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย ทำให้มีเวลาทำในสิ่งที่ตนเองสนใจมากขึ้น
25. มีความกตัญญู เป็นเครื่องหมายของคนดี
26. พังธรรมตามกาล เป็นการเพิ่มเติมความรู้ และแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและสังคมเป็นสุข
27. มีความอดทน เป็นพื้นฐานของชีวิต ที่จะต้องอดทน อดกลั้นกับเรื่องที่ไม่เป็นที่สปรามณ์ต่าง ๆ
28. เป็นคนว่าง่าย เป็นคนที่พร้อมจะยอมรับผิด และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ
29. เห็นสมณะ
30. สนทนาธรรมตามกาล มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ธรรม เพื่อได้เข้าใจสิ่งที่เรารู้ที่นั่นถูกต้องไหม
31. บำเพ็ญตบะ เป็นขั้นแรกของการนำไปสู่เส้นทางนิพพาน
32. ประพฤติพรหมจรรย์ การครองตนพรหมจรรย์จะช่วยให้เรามีเวลาว่าง และลดความกังวลกับเรื่องต่าง ๆ เป็นทางไปสู่เส้นทางโลกุตระ หรือเส้นทางนิพพาน
33. เห็นอริยสัจ เป็นการเข้าใจทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ผลแห่งการพ้นทุกข์ และแนวทางปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์
34. ทำพระนิพพานให้แจ้ง มุ่งเส้นทางเข้าถึงพระนิพพาน ด้วยการศึกษ ปฏิบัติ
35. จิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม เมื่อถึงจุดนี้แล้ว ไม่สดับฟัง ทั้งคำสรรเสริญ นิินทา ไม่สนในลาภ เสื่อมลาภ ชื่อเสียง และเสื่อมชื่อเสียง มีสุข มีทุกข์ รับรู้เพียงมี แต่ไม่สนใจ
36. จิตไม่โศก เป็นหนึ่งในโอวาทปาฏิโมกข์ คือ ละเว้นชั่ว ทำความดี และทำใจให้ผ่องแผ้ว คือ ไม่มีโศก จึงเป็นสุข
37. จิตปราศจากภูลี เป็นการทำความเข้าสู่พื้นฐานเดิมของจิต คือ จิตเป็นประภัสสร
38. จิตเกษม เมื่อถึงจุดนั้นแล้ว จิตจะเกษม

ซึ่งพุทธศาสนิกชนชาวไทย จำนวนมากที่ให้ความสนอกับมงคลจากชื่อ และนามสกุลของตน รวมถึงการเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ และเลขป้ายทะเบียนรถ ฯลฯ ควรหันกลับมาให้ความสนใจมงคล 38 มากกว่าการบูชาอื่น ๆ เพราะหากเป็นชาวพุทธแล้ว ไม่ดำเนินตามสิ่งที่พระพุทธองค์ได้สั่งสอนไว้เพื่อให้เกิดความเป็นมงคลแก่ตนที่แท้จริงแล้ว เราย่อมจะหา มรรค หรือทางอันเกษมไม่ได้